

Salvador Fortuny Aixarch, mestre armador

Patró de l'Avanza, al port de Palamós

Text > JOSEP CAMPMAJÓ, escriptor

Foto > TONI VILCHES

Salvador Fortuny (Palamós, 1967) és mestre armador d'arts de pesca. Però també és patró d'arrossegament, fuster, mecànic i cuiner tant a bord com a terra ferma. Fent-ho fàcil, en Fortuny és un home de mar. I com explica amb l'orgull de saber-se hereu de la memòria d'un ofici, sortir a la mar vol dir haver de saber fer una mica de tot. Te n'has de sortir de totes amb les teves pròpies habilitats. Quan se'l busca és fàcil trobar-lo a l'estenedor del port de Palamós, apedaçant bous i xarxes. De mestres armadors de les arts de pesca, en queden quatre de comptats. Ell va aprendre l'ofici a força de treballar i de veure com ho feien l'avi i el seu oncle. I demanant consell a un parell de vells llops de mar, que n'havien après d'altres vells llops de mar. D'aquests dos, només un encara és viu. I de tant en tant l'ha de buscar. «És com fer un vestit», diu. Tot s'ha de mesurar i d'adaptar a cada barca, a cada fons del qual el bou arrossegà el tresor salat. Malles de quatre nusos, de cinc i de set, depenent de la funció que tinguin i del peix que hagin de trobar.

A Palamós sempre han estat pioners, i s'han acostumat a anar més enllà del que diu la regulació administrativa. Va ser la confraria que va tenir el primer pla de gestió de zones de pesca a la Mediterrània. Era l'any 2002 i va ser el de la gamba. Amb aquest es va garantir que el prestigiós crustaci no hagués de patir sobreexplotació.

Ben convençut, en Salvador afirma que els pescadors són els biòlegs més experts, perquè reuneixen les

dues característiques imprescindibles: experiència i estima pel que fan. Pel bé de les futures generacions, hi ha d'haver controls i normes. I cal que qui les aplica sigui honest, molt honest. Rumiant com es feien les coses fa vint-i-cinc anys, ell i els seus companys d'ofici són conscients del mal que s'ha fet al mar. La introducció de reglaments, però també de tecnologies capdavanteres a base de sensors, visors i mesuradors d'obertura de boques, ha permès en gran manera aturar el mal que es feia al fons marí. Hi ha esperança i es nota. Ara, més enllà de les vedes necessàries, la majoria de les barques pesquen només les peces que ja han fresat, i així en garanteixen una altra generació. I en això, les xarxes que passen per les mans d'en Fortuny hi tenen molt a veure.

Malgrat tot, el seu optimisme s'acaba quan parla del relleu. És molt complicat que la gent jove accedeixi a l'ofici. Han de fer molts cursos i pràctiques no remunerades abans de poder-s'hi guanyar la vida. A Palamós és molt més fàcil fer de cambrer que no pas d'aprenent de pescador. La seva filla i el seu fill no continuaran l'ofici dels besavis. Potser, si no es torcen les coses, el fill d'algun dels cosins que es dediquen a la barca seguirà el fil familiar que els uneix a la mar. A diferència del que passa a la majoria dels ports catalans, el de Palamós encara manté una flota amb patrons nascuts al Baix Empordà. Arreu, però, l'arribada de nouvinguts que cerquen oportunitats i l'absència de relleu generacional han provocat un canvi en l'origen dels noms i dels cognoms dels nous patrons. I en les maneres de viure l'ofici.